

· FØROYA · SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 23

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á 1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 5. juni 1943

Bladid verður bílagt á posthúsinum, og kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

17. árg.

Jóanes bóndi Patursson ræðist fólkaflokksins stöðu til vega, havna og lendingabyggingina.

Hann veit, at fólkaflokksins politikkur á tingi hevur so út í æsir verið í tænastrá stórkapitalsins, at hann ikki kann kanna sær lut í einum einasta vegastubba, lending, ikki at tala um havnaverki, ið eru í gerð ella standa fyrri at gera.

Í fyrstu grein «Dagblaðsins» av 25. maí 1943 roynir Jóanes bóndi Patursson at fáa veljararnar at bera yvir við fólkaflokksins politikki viðvíkjandi vega- havna- og lendingabygging.

Hann tekur soleiðis til orða:

«Til hetta so umráðandi val ma hver ein veljari vera so góður Føroyingur, at hann ikki ger mannarnar og setur ein persón, ein veg, eina lending, ein trawlara, eina eplaturu til sociala hjálpa, bygðabata ella nakað av tilfúkum fram um landsins og fólksins bata...»

.... (Sum tað er fólksins bati bara at verja stórkapitalin).

Vit skilja væl, at formaður fólkaflokksins nú til lögtingarvalið roynir at fáa veljararnar ikki at leggja lag í vega, havna- og lendingarbeiði, trolaraspurningar, sociala hjálpa o. s. fr.

Ti, hvat hava fólkaflokksins umboðsmenn á tingi gjørt fyrri!

1) Vega-, havna- og lendingagerðina í Føroyum?

Einki! Ikki bara einki, men teir hava beinleiðis verið hart ímóti við tað, at teir hava barst sum úlvar ímóti, at teir «stóru» skuldu gjalda munandi skatt til tingið.

2) Tryggjan av, at Føroyar skuldu fáa teir 10 trolararnar, ið Jens av Reyni hevði í tilbúið?

Teir vóru ímóti javnaðar- og sjálfstýrismanna uppskotinum um, at tingið skuldi bjarga teim 10 trolarunum til landið soleiðis, at tað skuldi keypa teir trolararnar, ið hitt «privata initiativ» ikki vildi ella ikki hevði stundir at taka.

3) Sociala hjálpa til tey gomlu og treingjandi?

Teir hava ikki sett fram ein einasta stav til bata fyrri tey treingjandi, gomlu og sjúku. Tvørturímóti. Teir gingu saman við sambandinum at fella javnaðarmanna og sjálfstýrismanna uppskotið um eina fólkatrygging, til hverja øll vildu koma at gjalda procentliga av inntøku síni. Sum nú er, skipað, gjalda steinrik, hálmúgvandi og fátæk at kalla líka nógv. (Samanber sjúkrakassalógina!)

Tað er ikki lægið, at Jóanes bóndi Patursson ber ótta fyrri, at hesin hansara flokkspolitikkur verður at skapa veljararnar, tá ið teir verða greiðir yvir hann.

Viðmerkingar.

„Hvalbingur“.

(Endað).

Nevndin skuldi sjálvandi fingið Hvalbinganna ynski til viðgerðar.

Var tað beint av Poul Petersen ikki at bera ærindini, ið Hvalbingar høvdu givið honum at rækja, fram í nevndini?

Hví gjerdi hann tað ikki?

Tað kundi væl ikki vera av yvirhuga og ídni fyrri Hvalbinganna frama.

Men hvat gjerdi so harra Petersen?

Uttan at hann, sum sagt í nevndini, hevði greitt eitt orð um telegrammið, setti hann, tá ið kolamálið skuldi fara til atkvøðugreiðslu í salinum, fram tað lægna uppskot, at tingið skuldi samtykkja, at Hvalbingar einki skuldu gjalda til A/S Føroya Kol. Sum um tingið hevði nakran juridiskan rætt yvir kolagrevstrarættindunum.

Eitt ert uppskot!

Hevði Føroya Kol, sum tað segði, í hendi ein keyptan rætt, kundi tingið við eini samtykt líka so litið gera henda ognarrættin til einkis, sum tað er ført fyrri at samtykkja, at eins mans ognarrættur til t. d. ein gyllin av jørð skal gerast til einkis ella flytast til ein annan mann.

Um Føroya Kol yvirhøvar eigur nakran rætt til at fáa avgift fyrri hvert tons av koli frá Hvalbingum og Tveroyra arbeidarum er ein spurningur fyrri seg, ein spurningur, ið má avgerast av rættinum, um partarnir ikki kunnu koma til sættis.

Við hesum spurningi hevur Poul Petersen arbeitt fyrri jarðaeigararnar av Ranghaga. Men tað, ið hann hevur gjørt her, er ikki meiri vert enn ein «Sludder for en Sladder», ið sum kunnugt einki kann koma burtur úr. Rangahaga-eigarar hava í hvussu er einki fingið burtur úr P. Petersens arbeði uttan peningautreiðslur.

Tað var eyðsæð, at P. M. Dam, tá ið hann sá tað hópisleysa uppskotið hjá P. Petersen, mátti vísa á, hvussu skilaleyst og fyrri Hvalbingar nyttuleyst tað var. Ja, tað var beinleiðis at halda Hvalbingar

fyrri spott at viðtaka eitt uppskot, sum ongan «virkning» kundi hava.

P. M. Dam og nakrir aðrir við honum settu tí fram uppskot um at beina heila kolamálið aftur í nevnd, har ið so samráðingar kundu fara fram við útsendingar fyrri Hvalbingar sjálvar.

P. M. Dam var formaður fyrri hesum samráðingum, ið ferdu til, at Hvalbingar finga allan tann stuðul, ið teir ynsktu, millum annað ta skipan,

at skip (Rókur) skuldi koma eftir kolinum, rætt til at fáa driftspening, lán til keyp av bili (bílum), stuðul at seta nýggj kolabrot ígongd, um tørvur kom at verða til tess.

Allir skilamenn duga at síggja, at munur er á hesum, sum kom burtur úr Dams arbeði fyrri Hvalbingar og tí, ið Poul Petersen avrikaði.

Viðvíkjandi «Hvalbingsins» ósannindi, at lögtingið skal rinda arbeidarunum á Tveroyri 20 kr. í studningi fyrri hvert tons av koli vísa vit til eina serliga avsannan frá Tveroyra arbeidarum.

Fólkaflokksku gøtur.

III

Uvaksgølan.

Ikki eitt orð satt í fólkaflokksmanna øsingini um, at stýrið her á landi skuldi hava forðað trolarakeyp í Ameriku.

I «Dagblaðnum» legði stjórin fyrri «Uvake» út við einum av teim stóru fólkaflokksgølunum.

Tað jarðrok og tann brotasjógvur, ið tá stóðu millum manna — tað var ikki lukkuligt.

Nú leikar lívið á hjá L. Z. og tykkum 17, helt ein róligur hugsandi maður, tá ið hardast dundi á í geillasleyginum og í «Dagblaðnum».

Men hvat var í hesi gølu?

Roynt var at fáa Føroyingar at

trúgva, at stýrandi her á landi høvdu forðað fólkaflokksmonnum at keypa skip í Ameriku.

Ræðuligt!

Av sonnum ræðuligt, um minst neisti av sannleika var í hesum.

Men tá ið til stykkis kom, varð prógvað, at landsnevndin, valutamíðsteðin ella amtmaðurin høvdu ikki bara als ikki forðað nøkrum skipakeyp í Ameriku, men einki skipakeyp hevði yvirhøvar verið til ummælis hjá teimum.